

PS-VI.431.1.34.2019.KB

Pani
Ewelina Tuchalska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Iławie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr FK-IV.0030.366.2019 z dnia 25 kwietnia 2019 roku /**akta kontroli str. 1**/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Katarzyna Brewka – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Agnieszka Pastuła – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Iławie przy ul. Dąbrowskiego 17A, 14-200 Iława. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 6 maja i zakończono w dniu 8 maja 2019 roku. Zakresem przedmiotowym kontroli objęto formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2018 poz. 998 ze zm.), zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 roku w sprawie szkoleń na asystenta rodziny (Dz. U. Nr 272 poz. 1608), zwanego dalej rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto skrótów:

1. GOPS / Ośrodek / kontrolowana jednostka – co oznacza: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie,
2. Kierownik / Kierownik GOPS / Kierownik kontrolowanej jednostki – co oznacza: Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie – panią Ewelinę Tuchalską,
3. asystenci rodziny / asystenci – co oznacza: asystentów rodziny, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zatrudnionych w Ośrodku,
4. plan – co oznacza: plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy,
5. Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie,
6. Program – co oznacza: „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Iława na lata 2019 – 2021”,
7. Gmina – co oznacza Gminę Iława,
8. Wykaz – co oznacza *Wykaz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny*, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2018 r. do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Ośrodek. Kontrolę przeprowadzono w obecności pani Eweliny Tuchalskiej – Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie. Ustaleń dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w kontrolowanej jednostce dokumentacji merytorycznej, informacji i wyjaśnień przekazanych bezpośrednio przez Kierownika oraz akta osobowe w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe asystentów rodziny zatrudnionych w Ośrodku.

Działalność Ośrodka w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniami.**

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej jednostki.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie, jako jednostka organizacyjna Gminy, działał na podstawie:

- Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie przyjętego, Uchwałą Nr XXIII/223/2012 Rady Gminy Iława z dnia 28 września 2012 roku w sprawie uchwalenia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie, ze zmianami z 30 stycznia 2015 roku, 30 marca 2016 roku, 29 kwietnia 2016 roku, 25 kwietnia 2018 roku i 21 grudnia 2018 roku /**akta kontroli str. 2-11/.**
- Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie, wprowadzonego Zarządzeniem NR 9/2017 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie z dnia 24 kwietnia 2017 roku,
- oraz obowiązującego w dacie kontroli Regulaminu, wprowadzonego Zarządzeniem NR 2/2019 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie z dnia 25 stycznia 2019 roku.

Kontrolowana jednostka, zgodnie z zapisem § 8 Statutu, realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W obu Regulaminach /**akta kontroli str. 12-58/** wyodrębniono stanowisko asystenta rodziny, nie uwzględniono jednakże wszystkich zadań wynikających z przepisów prawa, w tym zadań wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”, stąd też w posumowaniu kontroli poinstruowano, aby przy najbliższej pracy nad dokumentami organizacyjnymi wprowadzić stosowne zmiany w omawianym zakresie.

2. Trzyletni gminny program wspierania rodziny.

W toku kontroli ustalono, że w okresie od 01 stycznia 2018 r. do 29 marca 2019 roku nie został opracowany i nie był realizowany 3–letni gminy program wspierania rodziny, w związku z czym nie realizowano zadania własnego gminy, ujętego w art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierownik kontrolowanej jednostki wyjaśniając przyczynę nieprawidłowości podała, że „...w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 29 marca 2019 r. Gminny Program Wspierania Rodziny był w fazie opracowywania. W dniu 3 kwietnia br. projekt ww. programu został przesłany do Rady Gminy Iława. W dniu 15 kwietnia br. został

pozytywnie zaopiniowany (...) w dniu 26 kwietnia 2019 r. został przyjęty do realizacji” /akta kontroli str. 59/.

Ustalono, że przyjęty do realizacji Program uwzględniał: diagnozę społeczno-demograficzną Gminy Ilawa, informacje dotyczące Programu, w tym: miejsce i czas jego realizacji, adresatów, koordynatora Programu, realizatorów oraz źródło finansowania. Cel główny Programu określono jako „Rozwój zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Ilawa”. Określono również cele szczegółowe, takie jak: wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rozwój usług i form wsparcia na rzecz rodziny i dziecka, usprawnianie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka. Następnie wskazano planowe działania na lata 2019-2021 oraz sposób prowadzenia monitoringu Programu.

W opinii kontrolujących 3-letni gminny program wspierania rodziny to strategiczny dokument, którego nieopracowanie skutkować może brakiem zintegrowanego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W związku z tym, że w dacie kontroli Ośrodek realizował już to zadanie, odstąpiono od wydania zalecenia w tym zakresie. Jednocześnie w ramach instruktażu wskazano Kierownikowi na konieczność terminowego tworzenia powyższego dokumentu.

3. Zgodność zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami oraz tworzenie możliwości podnoszenia przez nich kwalifikacji.

W wyniku przeprowadzonej analizy ustalono, że w okresie objętym kontrolą Ośrodek zatrudniał w różnych czasookresach 4 asystentów rodziny, na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy. W dacie kontroli zatrudnionych było 3 asystentów (łącznie na dwóch etatach) /akta kontroli str. 75/. W ich aktach osobowych znajdowała się dokumentacja potwierdzająca spełnianie przez nich wymogów określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2 – 4, to jest, że:

- nie są i nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest i nie była im zawieszona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji stwierdzono, że trzech asystentów posiadało kwalifikacje określone w art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, uprawniające do pracy na stanowisku asystenta rodziny, natomiast jeden asystent nie spełniał wymogów kwalifikacyjnych, o których mowa powyżej. Posiadane przez asystenta wykształcenie, to jest ukończone studia wyższe magisterskie na kierunku fizjoterapia oraz studia podyplomowe w zakresie przygotowania pedagogicznego a także studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej - edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną (oligofrenopedagogiki) /akta kontroli str. 76-81/, nie uprawniały go do pracy na stanowisku asystenta rodziny. W myśl w/w przepisu prawnego asystentem rodziny może być osoba, która ukończyła studia wyższe na dowolnym kierunku i uzupełniła je szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną lub studiami podyplomowymi, których zakres obejmuje zakres programowy szkolenia, o którym mowa w rozporządzeniu. Z suplementów załączonych do świadectw studiów podyplomowych asystenta, o którym mowa

nie wynika, że studia te obejmowały w swoim programie wymaganą liczbę godzin i zakres programowy szkolenia, o którym mowa w art. 12 ust. 3 ustawy. Z poczynionych ustaleń wynika, że przyczyną powstania tej nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów prawnych, skutkiem zaś wykonywanie zadań asystenta rodziny przez osobę nieposiadającą pełnych kwalifikacji. Wobec powyższego wydano zalecenie w powyższym zakresie.

Ustalono, że praca asystentów rodziny nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie Gminy, w której praca ta była świadczona, zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy. Asystenci nie prowadzili też postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę.

Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadanie określone w art. 176 pkt 2 ustawy. Asystenci rodziny podnosili swoje kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi i rodziną poprzez samokształcenie oraz udział w szkoleniach, na które byli kierowani przez GOPS /akta kontroli str. 85-89/.

4. Tryb przydzielania i realizacja zadań asystenta rodziny.

W Gminie Ława, w okresie poddanym kontroli, wsparciem asystentów objęto łącznie 33 rodziny /akta kontroli str. 91-94/. W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych asystenci współpracowali z 23 rodzinami. Liczba rodzin, z którymi pracował jeden asystent w tym samym czasie nie przekroczyła 15, zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy. Żadna z rodzin nie była objęta wsparciem asystenta rodziny na mocy Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r., o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”, ani nie została zobowiązana do współpracy przez sąd.

Szczegółowej analizie poddano dokumentację 10 rodzin, w tym 2 rodzin, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej. Wszystkie rodziny objęte zostały pomocą ze względu na występujące problemy z wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Z uzyskanych informacji oraz analizy dokumentacji wynika, że informacje o tym, iż rodzina przeżywa kryzys i wymaga wsparcia ze strony asystenta rodziny, pochodziły przede wszystkim od pracowników socjalnych, a także na wniosek zainteresowanej osoby oraz z innego ośrodka pomocy społecznej.

Ustalono, że procedura przydzielania Asystenta rodziny odbywała się zgodnie z zapisami art. 11 ustawy. W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych lub na wniosek rodziny, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy. Gdy z przeprowadzonej analizy sytuacji rodziny wynikała konieczność przydzielania rodzinie Asystenta, pracownik socjalny w wywiadzie środowiskowym wnioskował do Kierownika GOPS o skierowanie go do rodziny. Następnie Kierownik po zapoznaniu się z ww. wnioskiem oraz informacjami zawartymi w wywiadzie środowiskowym, przydzielał rodzinie asystenta. W trzech poddanych kontroli teczka rodziny brakowało pisemnego wyrażenie zgody rodziny na podjęcie współpracy z asystentem rodziny. W ramach bieżącego instruktażu pouczono Kierownika Ośrodka, iż wspieranie rodziny w myśl art. 8 ust. 3 ustawy winno być prowadzone za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, zatem zasadnym wydaje się pobieranie takiej zgody od rodziny w momencie rozpoczęcia z nią współpracy.

Ustalono, że w kontrolowanej jednostce nie wprowadzono, w formie wewnętrznych zarządzeń, odrębnych regulacji dotyczących pracy asystenta, w tym rodzaju prowadzonej przez niego dokumentacji i sposobu dokumentowania podejmowanych działań w zakresie współpracy z rodziną.

W okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci sporządzili plany pracy wszystkim badanym rodzinom. Obowiązujące w dacie dokumenty, poza wskazaniem danych członków rodziny, zawierały:

- wskazanie okresu w jakim plan będzie realizowany,
- wskazanie celu głównego,
- wskazanie zakresu działań (w ujęciu tabelarycznym uwzględniający: cel / efekt działań, formę działań, opis działań, termin realizacji oraz uwagi),
- wskazanie stron wspierających,
- wskazanie przyczyn powstania problemów,
- wskazanie zasobów rodziny,
- wskazanie zasobów środowiskowych oraz instytucjonalnych,
- ewentualne uwagi /wzór planu stanowi **akta kontroli str. 100-102/**.

Każdy badany plan zawierał datę jego sporządzenia, w przypadku planów czterech rodzin bądź ich aktualizacji kontrolujący stwierdzili brak podpisów pracowników socjalnych, w dwóch przypadkach podpisów rodzin, będących swoistym potwierdzeniem wspólnej pracy wszystkich tych osób nad tym dokumentem, do czego obliguje art. 15 ust. 1 ustawy. Pytając o przyczynę powstania tychże uchybień Kierownik podała, że „w przypadku każdej rodziny objętej wsparciem asystenta rodziny, plan pomocy konsultowany jest z członkami rodziny, z pracownikami socjalnymi i asystentem rodziny, co potwierdzone jest podpisem każdej ze stron” /**akta kontroli str. 98-99/**. Natomiast, jak wyjaśniała Kierownik, w przypadkach rodzin widniejących w zapytaniu (w wykazie pod poz. 31, 17, 13, 9, 2, 14), braki podpisów pracownika socjalnego bądź członków rodzin wynikały z przeoczenia. W opinii kontrolujących tworzenie planu nie może spoczywać jedynie na barkach asystenta, w jego sporządzenie winny włączyć się wszystkie strony, o których mowa w ustawie. Są bowiem gwarancją pewnych zasobów, oraz tego, iż w sposób aktywny zadania i działania określone w planie zostaną zrealizowane. W przeciwnym wypadku brak wspólnej pracy nad stworzeniem planu skutkować może trudnościami w doprowadzeniu do poprawy sytuacji rodziny. W badanym obszarze wydano stosowne zalecenie.

Kontrolujący, w toku bieżącego instruktażu pouczyli asystentów, aby sporządzane plany zawierały precyzyjniej dookreślone działania oraz terminy ich realizacji, co może wpłynąć na zmotywowanie i zdyscyplinowanie członków rodziny, aby podejmowali działania określone w planie, ale też zmobilizowanie samego asystenta do intensyfikacji działań w obszarze wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy asystent rodziny winien dokonać okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku. W kontrolowanej jednostce dokument ten (noszący nazwę „ocena realizacji planu pracy z rodziną”) zawierał:

- datę jego sporządzenia,
- ocenę dokonaną przez strony oraz wnioski z realizacji poszczególnych postanowień zawartych w planie pracy z rodziną
- zmiany do planu (aktualizację) w ujęciu tabelarycznym, obejmującą potrzeby, planowane działania, osoby odpowiedzialne i wspierające oraz uwagi.

Oceny te podpisane były przez asystenta rodziny i przekazane do Kierownika Ośrodka – pani Eweliny Tuchalskiej, która podpisem dokumentowała fakt zapoznawania się z okresową sytuacją rodziny /przykład **akta kontroli str. 103-104 /**.

Kontrolujący stwierdzili, że w trzech badanych przypadkach (w wykazie rodziny pod poz. 6, 2, 31) nie sporządzono takiej oceny, w związku z powyższym zapytali Kierownika o przyczynę nieprawidłowości. W wyjaśnieniach Kierownik Jednostki podała, że w pierwszym przypadku: „*asystent rodziny rozpoczął pracę z rodziną w dniu 26. 10. 2018 r., natomiast zakończenie pracy nastąpiło w dniu 8. 03. 2019 r. ze względu na fakt zmiany miejsca zamieszkania. Brak oceny wynikał z faktu iż pani (...) w okresie 5 miesięcy często zmieniała miejsce zamieszkania i kontakt z klientką był utrudniony*” /akta kontroli str. 99/. W drugim i trzecim przypadku asystent rodziny nie dokonał oceny w terminie „*z powodu przeoczenia, które spowodowane było natłokiem pracy*” /akta kontroli str. 99/. Kontrolujący pouczyli o celu dokonywania oceny okresowej sytuacji rodziny, wskazali, iż jej brak może skutkować negatywnie na wyniki osiągnięte przez samego pracownika. Ponadto Kierownik kontrolowanej jednostki winien na bieżąco wiedzieć, czy dana rodzina nadal wymaga wsparcia i czy podjęte przez asystenta działania przyniosły wymierne efekty. W badanym obszarze wydano zalecenia.

W opinii kontrolujących istnieje potrzeba ujednoczenia nazewnictwa dokumentów, o których mowa powyżej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (również, że względu na fakt, iż poszczególni asystenci dwójako nazywają ten dokument), o czym w formie bieżącego instruktażu poinformowano asystentów rodziny oraz Kierownika Ośrodka.

Oceny kończące pracę asystenta z rodziną zawierały informacje, z których jasno wynikało z jakiego powodu praca z asystentem została zakończona, oraz wnioski i uwagi, dotyczące dalszego postępowania wobec rodziny. Oceny te również przekazywano Kierownikowi Jednostki /przykład **akta kontroli str. 105/**.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy asystenci monitorowali rodziny po zakończeniu z nimi współpracy. Przebieg i wnioski z wizyt monitorujących opisywano w karcie *Monitoringu sytuacji rodziny* /przykład **akta kontroli str. 106/**.

Ustalono, że w przypadku, gdy rodzina objęta asystenturą zmieniała miejsce zamieszkania na teren innej gminy, GOPS praktykował także powiadamianie właściwego ośrodka pomocy społecznej o fakcie, iż na terenie Gminy Hawa rodzina objęta była asystenturą, i wsparcia takiego w opinii Ośrodka wymaga nadal.

Ustalono, że w dacie kontroli w różnych formach pieczy zastępczej przebywało natomiast łącznie 24 dzieci /**akta kontroli str. 79/**, w tym z dwóch rodzin aktualnie objętych asystenturą. W związku z powyższym kontrolujący zweryfikowali również, czy kontrolowana jednostka realizuje obowiązek wynikający z zapisów art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy, to jest czy plan pomocy rodzinie tworzony przez asystenta rodziny skoordynowany jest z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. Poddane analizie dokumenty (zawierające kopie planów pomocy dziecku oraz potwierdzenia udziału w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka) pozwalają stwierdzić, iż w przypadku jednej rodziny obowiązek ten był właściwie realizowany. W przypadku drugiej rodziny (z wykazu rodzin pod pozycją 2) kontrolujący nie dopatrzili się śladu koordynacji planu dwojga (z trojga) dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W wyjaśnieniach Kierownik podała, że: „*Państwo (...) zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, w związku z powyższym nie prowadzono pracy w kierunku powrotu [tu wskazano z imienia dwoje dzieci] do rodziny biologicznej*” /**akta kontroli str. 99/**. Przyjmując powyższe wyjaśnienie, w formie instruktażu kontrolujący zarekomendowali, aby stosowny zapis o dokonaniu koordynacji planów pomocy rodzinie z planami pomocy dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, zawrzeć także w planie pracy z rodziną.

Analiza dokumentacji prowadzonej przez asystentów, w tym prowadzonych raportów i *Miesięcznych sprawozdań z pracy asystenta rodziny*, a także notatek służbowych wykazała, że

ich praca realizowana była, adekwatnie do potrzeb rodzin i z wykorzystaniem możliwości samego Ośrodka oraz instytucji działających na terenie powiatu iławskiego. Praca asystentów koncentrowała się między innymi na:

- poprawie sytuacji życiowej rodzin, w tym nabywaniu umiejętności i kompetencji w obszarze prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, zarządzania budżetem domowym, racjonalnego wydatkowania środków pieniężnych,
- motywowaniu do podnoszenia wiedzy na temat rozwoju dzieci, ich potrzeb, w tym także potrzeb edukacyjnych,
- nauce konstruktywnego spędzania czasu, atrakcyjnego także dla dzieci,
- motywowaniu do pomocy w odrabianiu lekcji, zabaw z dziećmi, kontroli czystości czy dbania o higienę i zdrowie,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, w tym poprawy warunków bytowych oraz sporządzaniu pism urzędowych,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów natury psychologicznej, w szczególności poprzez motywowanie do skorzystania z pomocy specjalistów i umawianie na wizyty,
- wzmacnianiu aktywności zawodowej i motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, ułatwiających efektywne zaistnienie na rynku pracy,
- organizowaniu dodatkowego rzeczowego wsparcia, w tym we współpracy z Ochotniczą Strażą Pożarną,
- współpracy z instytucjami, pod opieką których znajdowały się dzieci (np. Placówką Wsparcia Dziennego Gminy Iława oraz jej filiami, szkołami),
- motywowaniu do udziału w projektach realizowanych przez GOPS oraz funkcjonujący w nim KIS, Stowarzyszenie „Przystań” w Iławie.

Ustalono ponadto, że asystenci rodziny uczestniczyli w pracach zespołu interdyscyplinarnego oraz grupach roboczych, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Współpracowali z jednostkami administracji rządowej, miejscowym Urzędem Gminy, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oddziałami Ochotniczej Straży Pożarnej, Sądem i kuratorami sądowymi, szkołami i przedszkolami, organizacjami pozarządowymi z terenu Gminy Iława (TPD, Caritas, Bank Żywności), a także innymi podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

5. Formy pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych:

Na podstawie pisemnych informacji przekazanych przez Kierownika Ośrodka, stanowiących akta kontroli str. 85-88 oraz analizy przedłożonej dokumentacji ustalono, że w okresie objętym kontrolą praca z rodziną realizowana była poprzez następujące formy:

▪ konsultacje i poradnictwo specjalistyczne

Ośrodek w okresie objętym kontrolą nie zatrudniał psychologa. Jednakże GOPS w Iławie współpracował z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gdzie rodziny mogły uzyskać wsparcie psychologa w każdą drugą i czwartą środę miesiąca w godzinach od 8:00 do 11:00. W Klubie Integracji Społecznej (KIS) w Ławicach psycholog przyjmowała we wtorki i środy w godzinach od 7:15 do 15:15 oraz w czwartki od godziny 11:00 do 19:00. W tymże KIS rodziny miały również możliwość skorzystania z poradnictwa pedagoga, który przyjmował od poniedziałku do piątku w godzinach porannych, jak i popołudniowych. Tam też

udzielano rodzinom wsparcia fizjoterapeutycznego (od środy do piątku włącznie, w godzinach od 8:30 do 12:30, a we wtorki od godziny 15:00 do 19:00).

▪ **terapia i mediacje**

Zespół inspektorów ustalił, w oparciu o przedstawione przez Kierownika informacje, że Ośrodek nie zapewniał pomocy w formie mediacji i terapii we własnym zakresie. Rodziny mogły skorzystać ze wsparcia terapeuty w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w każdy pierwszy i trzeci poniedziałek miesiąca w godzinach od 8:00 do 11:00.

▪ **c) usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne**

Z informacji udzielonej przez Kierownika kontrolowanej jednostki wynika, że w okresie objętym kontrolą Ośrodek świadczył usług opiekuńczych i specjalistycznych w 2018 roku dla dwóch a w 2019 dla trzech rodzin, w wymiarze 15 godzin na osobę, w formie rehabilitacji i fizjoterapii.

▪ **d) pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,**

Ośrodek nie zatrudniał w swoich strukturach prawnika. Rodziny miały natomiast możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej udzielanej przez prawnika zatrudnionego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej w Urzędzie Gminy Iława, w każdy drugi i czwarty piątek miesiąca, w godzinach od 8:30 do 11:30.

▪ **e) organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi,”**

Zgodnie z informacją udzieloną przez Kierownika, na terenie Gminy Iława nie funkcjonowały grupy wsparcia, ponieważ nie było zapotrzebowania na taką formę pomocy.

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Ustalono, że w Gminie w okresie objętym kontrolą funkcjonowała Placówka Wsparcia Dziennego Gminy Iława z siedzibą w Iławie, o której mowa w art. 18-28 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka posiadała oddziały filialne w swojej strukturze, działające w siedmiu wsiach: Ząbrowie, Gałdowie, Lasecznie, Wikielcach, Rudzienicach, Franciszkowie oraz Gromotach. Z placówki, prowadzonej w formie łączonej (opiekuńczej i specjalistycznej) korzystało łącznie 233 dzieci z terenu całej Gminy.

7. Funkcjonowanie rodzin wspierających.

Kierownik Kontrolowanej jednostki podała, że na terenie Gminy Iława nie funkcjonowały rodziny wspierające, z uwagi na niezgłaszanie potrzeb w tym zakresie.

8. Uwagi i wnioski

Mając na uwadze ustalenia kontroli wnioskować można, że w okresie objętym kontrolą, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie zapewniał dostęp do różnych form wsparcia, przewidzianych w art. 10 ust. 3 ustawy. Asystenci rodziny wykorzystywali możliwości i zasoby Gminy, co uwidocznione było we wsparciu, którego udzielali rodzinom. Rekomenduje się dalszy rozwój Jednostki w kierunku udostępniania pozostałych form wsparcia rodzin, w tym także w siedzibie samego Ośrodka.

Biorąc także pod uwagę fakt, iż kontrolowana jednostka zatrudnia trzech asystentów jednocześnie, a sporządzana przez nich dokumentacja nie jest jednorodna, rekomenduje się wprowadzenie, np. w formie wewnętrznego zarządzenia, dokumentu systematyzującego pracę asystenta, w tym rodzaju prowadzonej przez niego dokumentacji i sposobu dokumentowania podejmowanych działań w zakresie współpracy z rodziną.

9. Zalecenia

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Kierownika, jako osoby odpowiedzialnej za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. Na stanowisku asystenta rodziny zatrudniać wyłącznie osoby posiadające kwalifikacje, określone w art. 12 ust. 1 ustawy. **Termin realizacji - na bieżąco.**
2. Plany pracy z rodziną sporządzać przy udziale osób, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, a fakt ten stosownie dokumentować. **Termin realizacji - na bieżąco.**
3. Nie rzadziej niż co pół roku, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, dokonywać oceny okresowej sytuacji rodziny. **Termin realizacji - na bieżąco.**

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

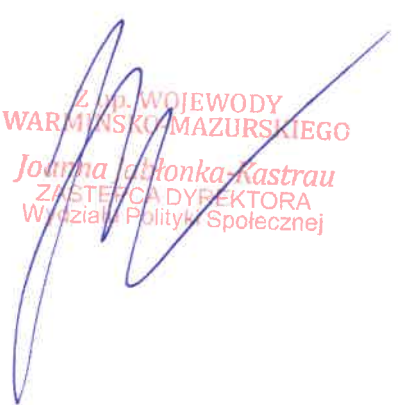
- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019 poz. 1111 ze zm.).

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Sitarzyna Brewka

GLÓWNY SPECJALISTA

Agnieszka Pastuła

Z. p. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Cichonka-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

